

Budapest, 1961 febr. 5.

Drága Győző!

Ítt küldöm javallataimat, megjegyzéseimat provizorikus fordításaidhoz.

Azért tettem macskakörömbe, mert oly szépek, érettek, annyire Danteiek, hogy alig mertem hozzájuk nyulni. A szemem előtt nőttél fel Babits mellé, mint az olasz irodalom legkiválóbb tolmácsolója. Fogadd szerencsekívánataimat!

A végleges szövegeket hamarosan kérném, 15. ére. Olyan kevés a javítani való, hogy ez meg is valósítható. Ime sorban az anyag.

I. Canzone / Morte poich'io... / A fordítás igen jól sikerült. Javítani valók

2. vrssz., 4. sor "szemem csücsökében" helyett "fáradt" vagy "gyengült szememben"

* 4. vrssz., 3. sor nem jó, helyette valamit aminek tartalma ez: mely a legnagyobb lesz, mit valaha éreztek.

5. vrssz., 10. sor "kegyelem" helyett "megszánás"

2. vrssz., 5-6. sor félreértés. Olyan két sor kell ide, melynek tartalma a következő: Ha látod fájdalmamat, mely bennem van // Ha látod hogy oly jelvényeket / jeleket, zászlót / hordok, melyek tiéid.

VI. Canzone / S m'incresco... / Kiválóan sikerült, négy apró javallatom van.

1. vrssz., 1. sor "kegyetlen", helyett "keményen"

" " 6. sor "árja" "mélyen"

6. 4-5 sor félreértés, rimeid megtartásával javallatom:

Az értelen, mely ha szép arca bámult,
Nemesebb léssen tőle.

XII. Canzone / Amor che movi... / Kiválóan sikerült, négy javítani való sor van:

2. vrssz., 1-2. A javaslat így hangzik:

Fényed szivem szünetlen beragyogja,
-Napfényt így érez csillag-

2. vrssz., 12. sor Javasolt változtatásokkal így hangzik a sor:

S most tündöklök, mint víz ha fények érik"

5. vrssz., 5. sor. Félreértés, javaslat:

Életerőm hanyatlik, szinte árnyék,

/az élet-szellemek a Spiriti itt ugyanis nem-szállt ki-phanem elgyengült! /

XIII. Canzone / Poesia ch'Amor... / Nehéz canzone, a fordítás ennek ellenére sikerült, szükségképpen több a javítani való.

- XIII.Canzone 1.vrssh.10 nemesség helyett könnyedség
- 2 " 7.sor szándékuk helyett bő-kezü/vagy evvel egyértelmű/érdemelne helyett:ha lehet"érdemelhet"
- 12 sor javaslat:/"Az teszi,ki kancsal ítéletében/"
- 3.vrssh.9 sor "a csőcselék adta kegyben"helyett "büszkén és tisztelve szemben"
- 3.vrssh.11 sor"vagyó"helyett"nemes"
- 3.vrssh.18.sor"A lovagi erény"helyett:"Nemes viselkedés"
4. " 10 sor:javaslat:"Hinni engem Jót ^{Öt} gyűlöltő személynek _{Öt}"
- 5.vrssh. 1.sor"A tévelygő"helyett"E könnyedebb"
- " 4 " javaslat:"Ott; hol csak Lélek él benn"
- " 6. " "S pap-köntösben tudással diszelegnek"
- 7."lovag-társaságban"helyett"Öt a lovagságban"
- " 8-9 javaslat/részben erős félrértés miatt!/
~~Méltos~~ Ott biz'tarkán van,
 Csodásan
 keverve;hát ugy itélem:
- " 16.sor"A gálánsság" helyett "A Nemesség"
- 6.vrssh.17.Javaslat:"De a hamis urak,sötét hatalmak"
- 19 "e csillagkirálynő"helyett "a csillagkirálynő"
- 7.vrssh.1.sor.Javaslat:Kap s ad a férfi hogyha e Hölgyé lesz
- " 6."örvendezünk"helyett"örvendeznek"

V.Canzone/Io sento si.../ Igen szép a fordítás.Az jellemző rá,hogy hosszú versszakokoh át hibátlan,de egy-egy,vagy-két három összefüggő sor félreértődött.Ezek a következők

- 1.vrssh.9-10 Helyes értelme,nyersfordítás:
 Természetes ellenálló erőm nem
 bírná elviselni,mert végét járja.
- 2.vrssh.8.sor szült helyett szül
 " 9-10 sor javallat:
 Azonban magának hoz balszerencsét
 Ha rejti tőlem két szemét Szerelmem
- " 11 sor értelme ny ersfordításban:
 Ki csak azért becsülöm magamat,mert Öt szolgálom.
- 3.vrssh.13.sor értelme,nyersfordítás:
 Mert a férfi az asszony akarata ellenére is szolgálhat

V. Canzone 3. vrssz. 14. Javaslat "S ha ifjai kegye most elkerülne"

4. vrssz. 8. sor

Javaslat:

A szolgálást--mit öröm néki tennem

5. vrssz. 3. sor "Adott" helyett "adjon"

6. vrssz. 2. sor "Ne háborogj" helyett "Nem háborogsz"

" 3. sor "Kegyességedtől" helyett "Jelességedtől"

" 12. sor "olyanok" helyett "más dolgok"

6. vrssz. 13-16. sor többszörös félreértés miatt újból lenne

elkészítendő, nyersfordításban így hangzik:

Hogy olyféle társaságba rohannak,
Amelynek rossz híre messze terjed.
Gazokkal ne kössésködj művészetben sem,
Nem bölcs dolog velük egy csapatban lenni.

7. vrssz. 9-10. Erősen eltorzult a különben sem egészen világos értelem, nyersfordításban

Csak az tart a szegénytől, aki nem tudja legyűrni a gonoszt,
Mert aki elhagyja a rosszat, biztos innár a szegénytől.

XIV. Canzone. /Tre donne intorno.../ Dante egyik legnagyobb canzoneje, az Igazságról szóló. Elég sok az interpretációs probléma. A német fordítás nyilvánvalóan bizonytalan és sok benne a tévedés. A Contini féle magyarázatot kiadás segítségével a következő változtatásokat javaslok

Hőse az elvont általános Igazság, ennek leánya a földi Igazság, és tükröképe a Törvény.

1. vrssz. 12. Javaslat

S kinek nem használ virtus, szépség. Volt rég"

15. sor javaslat

Ma gyűlölik őket csodálatoskép

16. sor "Oly" helyett "Igy"

2. vrssz. 11. (sor) Tartalama, nyersfordításban:

(-12.)

Amor olyat látot, miről szólnom nem illik,
Ő részvevő, szenvedő

14-15. sor "Némelyekre helyett "némelyeknek"

" Gondolsz itt" helyett "Vagy étek"

/ez viszont megbontja a 13 és 14 sor rimelését!/"

2. vrssz. 17. sor "Egyenesség" helyett "Igazság!"

3. v. 12. Javaslat:

Lángjától még a füstlomb is aszottan

14. sor Javaslat:

Szültém földi Másom, itt oldalamnál

XIV. Canzone folyt.

3. vrssz. 18. sor Javaslát:

Termette Törvényt, messzebb látni állva.

4. v. 2. sor. bár helyett: ki

3 Kópés helyett: mohó

5. "egy-egy nyilvánossá után" helyett: két dárdaájához im így

6 ime helyett: ide

8 "a por már" helyett: a rozsda

13. "látva" helyett: érzi

14. Javaslát:

Kire egyik hatásugára fényt vet

17 "és élnek azok is" helyett: Majd jönnek emberek

5. vrssz. 3. Az helyett: Ez

9. sor javaslát:

S ha szemem szép Célját a messziségek

17-18 sorokra javaslát:

Sokszor fordult meg a hold már azóta

S bánás a vétkek megbocsájtatója.

At Általad használt kiadásból hiányzik a záró versszak, mely nélkül a költemény csonka. Rimképlete abaccó, szótagszám: ötésfél, ötésfél, háromésfél, + 4-szer ötésfél. Nyersfordításban:

Vadássz Dalom, kinek fehér a szárnyad,
Vadássz Dalom fekete agarakkal,
Akik miatt futnom kellett,
S kik ajándékba adhatnák a békét.
De nem teszik, nem tudják ki vagyok.
Bocsánat ajtaját bölcs ember nem zárja el,
Mert a bocsánat: annyi (mint győzni harcon,
szép harci győzelem.

XV. Canzone/Doglia mi reca.../Nehéz canzone, erősen doktrinális, szépen sikerült, sajnos ennek is hiányzik az utolsó verszaka az Általad használt szövegben. Javaslataim a következők.

1. vrssz. 17 "rég: nem érény ez" helyett: "az érény nincs többé"
/Ez a következő sor rimelését felborítja!/
2 "8-9 sor átalakítandó, nyersfordítása:

Amig majd Ámor,
Kitünteti, hogy trónusánál végre válhat

15. sor "erre" helyett "sebten"
"gyorsan"

19. sor Javaslát: Erőd adta Teremtő

20 sor "Urrátévők" helyett "Urrátévő"

3. vrssz. 6-7. sor újra fordítandó, a nyersfordítás ez lenne:

Ez a szolgál-úr oly ostoba
Hogy az elmét világitó szemek zárva vannak neki.

XV. Canzone/folytatás/

3.vrssh.10.sor "S fürkészhelyett"Mert néz"
" 2o ""mindannyit"helyett "tehát Ot"

21.sor javaslat:

Mert a tetszés lassanként egyezést szül.

4.vrssh.1.sor ~~xfaxkx~~ "vethető" helyett"fogható"

9.sor javaslat:

Mert nincs"elég",a szám nő újra s újra

10.sor javaslat

Csalódsz s nem lelsz nyugalmat.

15.sor"bölcsőt verje"helyett"bölcsőd verte"

17.sor"verje átok"helyett"átok verte"

5.vrssh.1.sor"kuporgatsz"nem maradhat így bár rimhelyzetben van,ki kell cserélni "felhalmozol"vagy rokonértelmű szóra!

6.sor Jósors"helyett "Fortuna"veendő.

(Te)

17.sor javaslat:

Lények,kiknek szive hamis,kegyetlen

21.valószínűleg az Igazság^{ság} martirjaira vonatkozik,igy:

S ti rájuk csak sárköntöst öltenétek?

6.vrssh.11-12.félreértés,nyersfordítása így hangzik:

Rossz ked~~vel~~vel adja,amit ad így
Dicséret nem jön belőle

7.vrssh.6.sor"Mindegyikben megvan"hrlyett"Mindükben összegyül"

7.sor tévedés,nyersfordítása,mely felborítja a 8.sor rimelését:

Ezért a világban elvész az igaz barátság,

10.sor félreértés,nyersfordítása:

Mert mindig csak a hozzánk hasonló a kedves.

15.sor javaslat

E gonoszoknak látni

17.javaslat "A szerelem"helyett"Nem szerelem"

18-19 sor javaslat:

S ha ebből csak az jőne,
Hogy választófal nőne

20 sor "Jóság"helyett"Virtus"

21.sor"Shogy"helyett Hát Amor

A hiányzó záróversszak rimelése a következő:abb,ccd,eee,dd,szótagszám:
ötésfél,háromésfél,háromésfél,~~háromésfél~~,ötésfél,háromésfél,ötésfél,
ötésfél,háromésfél,háromésfél,ötésfél,ötésfél.

Dalom, közel ide van egy hölgy
Ki hazám szülötte,
Szépnek, bülsnek, nemesnek
Mondja őt minden, de senki nem tudja,
Mit is jelent neve:
Bianca, Giovanna, Contessa.
Vidd Hozzá titkod illendően,
Vele légy hát előbb,
Neki nyilvánítsd ki,
Ki vagy Te s miért küldlek,
Aztán pedig kövesd parancsát.

I. Ballata/Voi che savete.../Közepes és homályos vers, csodálom, hogy ennyire sikerült. Javaslataim:

1. vrssz. 3-4. sor: ~~ellenséges~~, rideg

Mely egy hölgyről beszél,
Aki erejével elragadta tőlem szívem.

2. vrssz. 2-4 sorokban félreértések vannak, a nyersfordítás így hangzik:

Hogy félelmében elfordítja szemét,
Mivelhogy ez asszonynak tekintetében,
Szörnyű kegyetlenség tüze szikrázik
"bár és

4. vrssz. 5. sor "s lessz" helyett "s őrizze"

8. "A zordságnak amellyel" helyett "A reszketésnek, mellyel"

NB. Bianca: luce spirituale!

Giovanna: piena di grazia!

Contessa: Orgrófnő mint Matelda, vagy "tanto bella, e saggia, e conta,
Ch'io non ho saveria contare in conto."

Dray - Gyriam ' van meg raj két - három
körted. Költő a szöveg is kitöbör. Kíváncsi,
nyersfordítás, megacsiát.

megy a meg mint a gratuláció!

Keressim, utrólatívus adó!

Old. szöveg

Telen